

Екологічне маркування в Україні: проблемні питання та шляхи їх вирішення через систему громадського контролю

Союз споживачів України

Неприбуткова громадська організація, заснована у 2003 році.

Головна мета

захист прав та інтересів споживачів, зокрема задоволення їх економічних, соціальних, екологічних та інших інтересів, сприяння розбудові національної системи захисту прав споживачів на засадах дотримання законних прав споживачів представниками влади та бізнесу, гарантування безпеки та самовизначення споживачів, сприяння забезпеченню якості і безпеки життя громадян України відповідно до європейських та світових стандартів.

Союз споживачів України

Всеукраїнські проекти споживчого тестування та моніторингу.

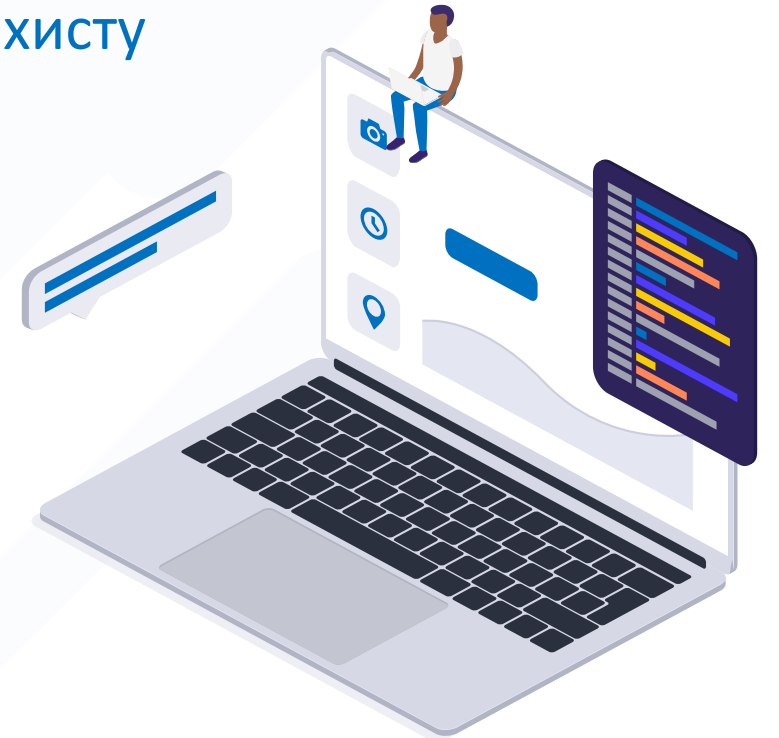

Тестування

- ринок фасованого цементу - 2010, 2012-2017, 2020 роки;
- ринок будівельних матеріалів (Всеукраїнська програма захисту споживачів «Висока якість - чесна ціна») – 2011-2013 рр.,
- ринок металопластикових вікон - 2012 р.;
- ринок нафтопродуктів - 2014-2015, 2018, 2021 рр.;
- ринок харчових продуктів - 2014 -2016 рр.;
- ринок E-commerce - 2017 -2021 рр.

Моніторинг

- торговельні мережі, ринки та магазини - 2012-2021 рр.;
- заклади громадського харчування - 2016-2021 рр.;
- харчоблоки дошкільних та навчальних закладів – 2019-2021 рр.

Союз споживачів України

2015 рік - початок системного співробітництва з ВГО «Жива планета»

Проект «Стале споживання – шлях до збереження навколишнього природного середовища та покращення якості життя»

ПАМ'ЯТКА СПОЖИВАЧА

Купуючи будь що – читайте упаковку!
Розуміння позначок та маркувань на продукції
допоможе зробити свідомий та раціональний вибір.

Недобросовісна конкуренція

Виявлення порушень конкурентного права та законодавства у сфері реклами та захисту прав споживачів

Послідовна робота з виявлення фактів та перешкоджання подальшим проявам безпідставного застосування виробниками маркувань, що можуть ввести споживачів в оману щодо окремих характеристик продукції:
«екологічний», «органічний», «натуральний»

Недобросовісна конкуренція

Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції»

Безпідставне застосування маркування, що вказує на екологічні характеристики чи переваги продукції порушує вимоги ст. 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (Поширення інформації, що вводить в оману).

Метою введення в оману шляхом поширення інформації про начебто наявні екологічні характеристики продукції є одержання неправомірної конкурентної переваги. До неточних або неправдивих даних належить безпідставне застосування формулювань на зразок «еко», «екологічний», «екологічно чистий», «екологічно безпечний», «зелений», «дружній до довкілля», «натуральний» тощо.

За фактом виявлення порушення Антимонопольний комітет України застосовує штрафні санкції у розмірі до 5% від доходу за рік, що передував року, в якому виявлено порушення.

Безпідставне екологічне маркування

Приклад порушення статті 15¹ Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» щодо введення в оману шляхом застосування неперевіраних екологічних тверджень

ІНТЕР'ЄРНА ФАРБА
БІЛА, МАТОВА

БІЛА, НАСИЧЕНА, ЗНОСОСТІЙКА МАТОВА
водно-дисперсійна фарба з високою покривною здатністю для внутрішніх робіт.

ПРИЗНАЧЕННЯ:
Застосовується для фарбування усіх міцних, чистих і сухих внутрішніх настінних поверхонь - цементно-вапняних, азбцементних, цегляних, інших пористих поверхонь, бетону, штукатурки, гіпсових основ. Підходить для фарбування шпалер та може застосовуватись у медичних та дитячих закладах (екологічно чиста та нетоксична). Може тонуватись пігментними пастами та барвниками.

ПІДГОТОВКА ПОВЕРХНІ:
Оброблювана поверхня повинна бути сухою, очищеною від забруднень і розділяючих речовин (наприклад, жирів). Щілини, нерівності та поглиблення слід зашпаклювати. Поверхні з високою поглинальною здатністю, штукатурок з осипом, ділянки, вражені грибами, а також для укріплення основи та зменшення витрати фарби, поверхню рекомендовано очистити та попередньо обробити водно-дисперсійною грунтовкою «Skyline»

СПОСІБ ЗАСТОСУВАННЯ:
Фарбу ретельно перемішати до однорідної маси. У разі необхідності, перший шар розбавити водою до робочої в'язкості, але не більше, ніж 10% від загальної маси. Фарбу наносити пензлем, валиком або розпилювачем на суху підготовлену поверхню та при температурі не нижче +5°C мінімум у 2 шари. Останній шар розбавляти з водою не рекомендовано.

ДАТА ВИГОТОВЛЕННЯ: **7кг 14кг**
9.03.2020

ЗРАЗОК

ІНТЕР'ЄРНА

АКРИЛОВА ФАРБА ДЛЯ ВНУТРІШНІХ РОБІТ

SKYLINE

наносити легко
економічне використання
доступна ціна
швидке висихання

eco-friendly

виготовлено за європейською технологією

СКЛАД:
Пігменти, наповнювачі, водна дисперсія акрилового сополімеру, добавки.

ВИТРАТИ ФАРБИ НА ПОКРИТТЯ В ОДИН ШАР:
100-150 мл/м² в залежності від поверхні.

ТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ:
Розчинник - вода
Зв'язуюча речовина - латекс акриловий
Колір - білий
Густина - 1,5 г/мл
Час висихання до ступеню 3 (20+-2°C) - не більше 1 год.

Стійка до мокрог стирання

УМОВИ ЗБЕРІГАННЯ ТА ЗАПОБІЖНІ ЗАХОДИ: зберігати в герметично закритій тарі виробника при температурі від +5 С до +30 С. Беретти від впливу прямих сонячних променів.

Не припускається замерзання фарби та зберігання в розбавленому стані.

УВАГА: зберігати в недоступному для дітей місці. При потрапленні в очі і на шкіру ретельно промити водою. Не допускати потраплення в каналізацію, водойми і в ґрунт.

ТЕРМІН ЗБЕРІГАННЯ: в закритій упаковці 24 місяці з дати виготовлення. Дату виготовлення вказано на етикетці.

ВИРОБНИК:
ТОВ «УкрТеплоКерамік»,
вул. Полтавський Шлях, 188,
м. Харків, 61098, Україна
тел.: (057)758-12-13
Інтернет магазин:
<https://ukrteploceramic.com>

1л вистачає на **10 м²**
в один шар

ДСТУ ISO 9001:2015
ДСТУ ISO 14001:2015

Консолідація зусиль

Запуск ініціативи спрямованої на боротьбу з грінвошингом – 2016 рік

Круглий стіл в Будинку Уряду

представники Мінекономрозвитку, Мінприроди, Мінагрополітики, Держпродспоживслужби, Антимонопольного комітету України, громадських рад при вищезазначених органах державної влади, зацікавлених підприємств та організацій обговорили питання шляхів та методів боротьби з таким явищем як грінвошинг.

Основна теза засідання

Екологічна продукція є глобальним трендом і тому потрібні механізми захисту споживачів від проявів недобросовісної конкуренції у вигляді грінвошингу.

Результат засідання

Антимонопольним комітетом України на заклик громадскості було запроваджено пілотний проєкт моніторингу ринку з фокусом саме на добросовісне застосування екологічного маркування.

Перші системні кроки

Результати експертиз та досліджень – 2016-2018 роки

GREENWASHING

Сухі суміші та лакофарбові матеріали ТМ «БАЛАНС» ТОВ «СТЕК»

Продукція фабрики лаків та фарб «РОЛАКС» (ППВФ «Емаль»)

Союзом споживачів України, разом з партнерськими організаціями, проводився системний моніторинг ринку, а за фактами виявлення ознак правопорушень направлялись відповідні звернення до АМКУ, який також проводив власні моніторингові заходи у цій період.

Результатом взаємодії є порушення понад 200 справ на грінвошерів, більшість з яких сплатили значні штрафи, 10% - приписи які зобов'язували їх усунути порушення у стислі строки.

«Лідери» у грінвошингу – виробники хімічної, харчової промисловості, а також виробники будматеріалів.

інформація про хід компанії висвітлювалась у ЗМІ та у соцмережах.

Більш детальна інформація на сайті - gpp.in.ua

Механізми підтвердження компетентності

Закон України «Про акредитацію органів оцінки відповідності»

Акредитація - засвідчення національним органом України з акредитації того, що орган з оцінки відповідності відповідає вимогам національних стандартів, гармонізованих з відповідними міжнародними та європейськими стандартами або вимогам міжнародних чи європейських стандартів, та у разі необхідності будь-яким додатковим вимогам щодо акредитації у відповідних сферах для провадження визначеної діяльності з оцінки відповідності.

Проблема – Закон не визначає обов'язковості акредитації органів з оцінки відповідності які здійснюють діяльність за схемами добровільної сертифікації, зокрема екологічного маркування.

Підроблені сертифікати

ст. 358 ККУ - Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів

ПІДРОБЛЕННЯ та/або **ВИКОРИСТАННЯ** - карається штрафом до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років.

Компетентність організації НЕ ПІДТВЕРДЖЕНА

Сертифікати, видані органами оцінки відповідності без акредитації, не можуть бути належним доказом

Відсутня акредитація і будь-які документальні свідчення того, що ця організація дійсно є органом з оцінки відповідності.

Чинність сертифіката можна перевірити в Реєстрі органу з сертифікації за тел. (057) 763-08-67

Прийняття ЗАМОВНИКОМ у складі тендерної документації сертифікатів виданих ОРГАНАМИ, КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯКИХ НЕ ПІДТВЕРДЖЕНА шляхом АКРЕДИТАЦІЇ або у інший визначений законодавством спосіб, є порушенням пункту 5 статті 23 Закону про публічні закупівлі

Чисельні порушення

Сертифікати, видані органами оцінки відповідності без акредитації, не можуть бути належним доказом

Відсутня акредитація і будь-які документальні свідчення того, що ця організація дійсно є органом з оцінки відповідності, а також що схема сертифікації, якою вона оперує, відповідає стандарту ДСТУ ISO 14024 – відсутні (окрім власного сайту цієї організації).

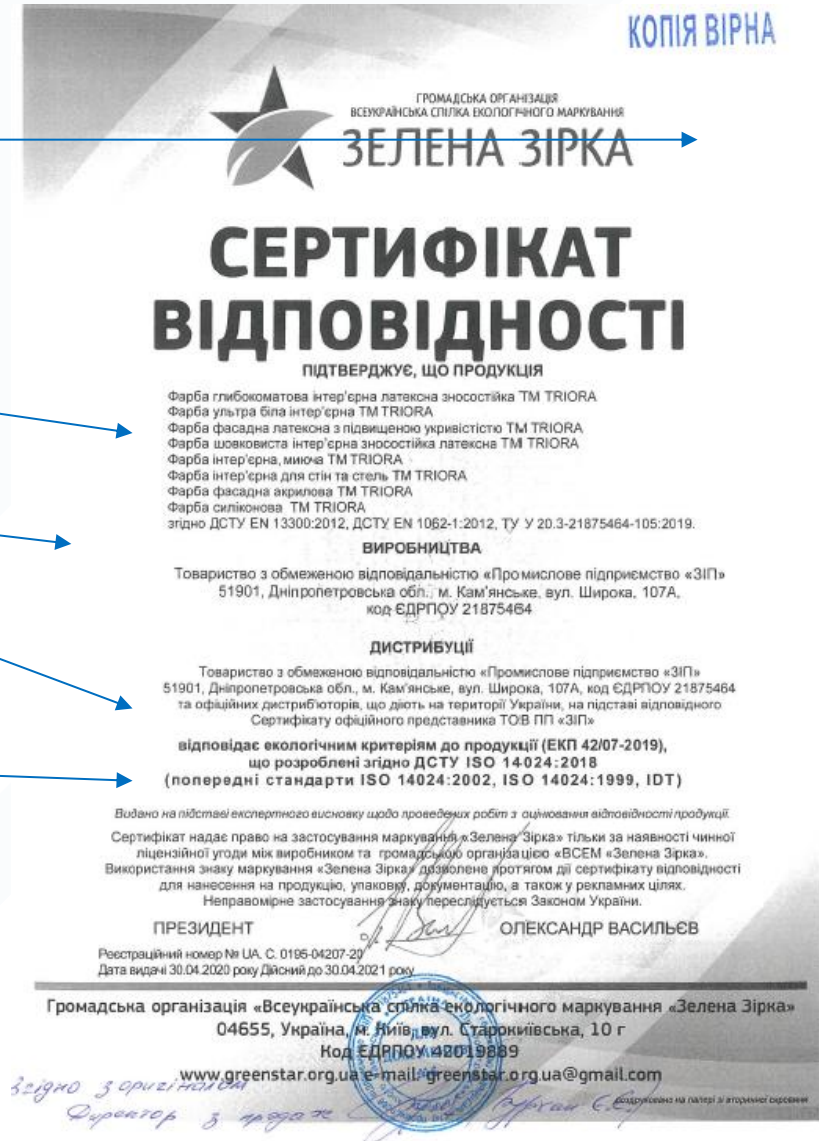
Відсутній перелік продукції на якій поширюється сертифікат

Не зазначений користувач сертифікату

Відсутній данні, які екологічні критерії становлять елементи технічних вимог програми екологічного маркування для кожної категорії продукції якими керується ця організація, що є грубим порушенням вимог ДСТУ ISO 14024.

Помилки у кодифікації стандартів

Прийняття ЗАМОВНИКОМ у складі тендерної документації сертифікатів виданих ОРГАНАМИ, КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯКИХ НЕ ПІДТВЕРДЖЕНА шляхом АКРЕДИТАЦІЇ або у інший визначений законодавством спосіб, є порушенням пункту 5 статті 23 Закону про публічні закупівлі

Чисельні приклади порушень

Проблема видачі сертифікатів органами оцінки відповідності без акредитації, набула загрозливих масштабів

УКРЭНЕРГ ЭС СЕРТ

СЕРТИФІКАТ
без акредитації = без компетентності

Сертифікат № UK 250
13 листопада 2019 року

на систему менеджменту якості

Товариство з обмеженою відповідальністю
«АЛТАЮР»

03037, м. Київ, пр-т Лобановського, 56/21, оф.8.4

ЄДРПОУ 37210479

була перевірена і сертифікована, як така, що відповідає вимогам

ISO 14001 : 2015
ДСТУ ISO 14001 : 2015

«Системи екологічного менеджменту якості. Вимоги»

Для наступних видів діяльності:

2 помилки в найменуванні стандарту

- Виробництво ПК, серверів, обчислювачів
- Виробництво систем зберігання даних та ІАК
- Монтування електричного приладдя та супутніх товарів до електричного обладнання
- Виробництво електричної апаратури для комутування та захисту електричних кіл
- Монтування пристроїв охоронної та пожежної сигналізації
- Встановлення опалювальних, вентиляційних систем і систем кондиціонування повітря
- Електромонтажні роботи

Подальші роз'яснення стосовно сфери дії даного сертифікату та застосування вимог ISO 9001:2015 можливо отримати через запит до організації.

Сертифікат дієний з 13 листопада 2019 р. по 13 листопада 2020 р.
Період сертифікації складає 3 роки за умов задовільного проходження наглядових аудитів.
Оновлюючий аудит має відбутись до 31 листопада 2022 р.

Керівник органу сертифікації
УЦМСЕ «УКРЕНЕРГОСЕРТ»

І.І.Сердюк

Сертифікація послуг та робіт
19, вул. Смоленська, Київ, Україна, 01013
т.: +38 (044) 228-0570, +38 (063) 227-7631
www.ukrenergosert.com.ua

Страница 1 из 1

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
"РІВНЕНСЬКИЙ НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР СТАНДАРТИЗАЦІЇ, МЕТРОЛОГІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ"
Rivne Standard Metrology

СЕРТИФІКАТ
на систему екологічного менеджменту

Орган сертифікації систем менеджменту ДП "Рівнестандартметрологія" цим сертифікатом підтверджує, що система менеджменту відповідає вимогам

ДСТУ ISO 9001:2015
(ISO 9001:2015, ID1)
Сфера застосування:

виробництво, розроблення модернізація, ремонт та реалізація засобів навчання та обладнання для оснащення навчальних кабінетів фізики, математики, хімії, біології, географії, аналогово - цифрових електровимірвальних приладів, приладів і устаткування спеціального призначення, цифрових вимірвальних комп'ютерних комплексів, навчальних кабінетів та STEM лабораторій фізики, астрономії, біології, хімії, географії, природознавства, математики, історії, трудового навчання, початкових класів, іноземних мов; інформаційно - комунікаційних технологій, електронних освітніх ресурсів, конструкторів різного типу, в тому числі роботизованих, інтерактивних комплексів, корекційного та реабілітаційного обладнання для дітей з особливими потребами, іграшок, обладнання для дитячих дошкільних закладів, обладнання для їдалень та харчоблоків, реалізація та сервісне обслуговування комп'ютерів, периферійних пристроїв та інше; виробництво, розроблення, модернізація, ремонт та реалізація меблів для організації освітнього процесу, їдалень та харчоблоків у навчальних закладах.

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО НАУКОВО ВИРОБНИЧИЙ КОМПЛЕКС «УЧПРИЛАД»
Адреса підприємства

Юридична адреса: 33016, Україна, м. Рівне, вул. Р.Шухевича, будинок 2, к. 41;
адреса потужностей виробництва – 33016, Україна, м. Рівне, вул. Гагаріна, 38

СЕРТИФІКАТ №: **UA.RSM.CUYA-20-20**

Дата видачі сертифікату на систему екологічного менеджменту: **31.07.2020**

Термін дії сертифікату на систему екологічного менеджменту: **30.07.2023**

Керівник органу з сертифікації систем менеджменту ДП «Рівнестандартметрологія»
КАМІНСЬКИЙ А.І.

Інформація стосовно чинності та сфери застосування сертифікату на систему менеджменту якості можна отримати в органі з сертифікації систем менеджменту ДП «Рівнестандартметрологія» за адресою: 33002, м. Рівне, вул. Замкова, 31, за телефоном: +38 0362 26-15-70, 26-39-16 або на електронну пошту: info@rsmcert.com.ua

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
"РІВНЕНСЬКИЙ НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР СТАНДАРТИЗАЦІЇ, МЕТРОЛОГІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ"
Rivne Standard Metrology

СЕРТИФІКАТ
на систему екологічного менеджменту

Орган сертифікації систем менеджменту ДП "Рівнестандартметрологія" цим сертифікатом підтверджує, що система менеджменту відповідає вимогам

ДСТУ ISO 14001:2015
(ISO 14001:2015, ID1)
Сфера застосування:

ЛИВАРНА ПРОДУКЦІЯ ІНЖЕНЕРНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Код ДКПП згідно ДК 016:2010 – 24.51.2; 24.51.3; 28.14.1

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО «ПАТАР»
Адреса підприємства

33024, Україна, м.Рівне, вул. Млинівська, 23 Б, код ЄДРПОУ 13979385

СЕРТИФІКАТ №: **UA.RSM.CUYA-20-20**

Дата видачі сертифікату на систему менеджменту якості: **02.06.2020**

Термін дії сертифікату на систему екологічного менеджменту: **01.06.2023**

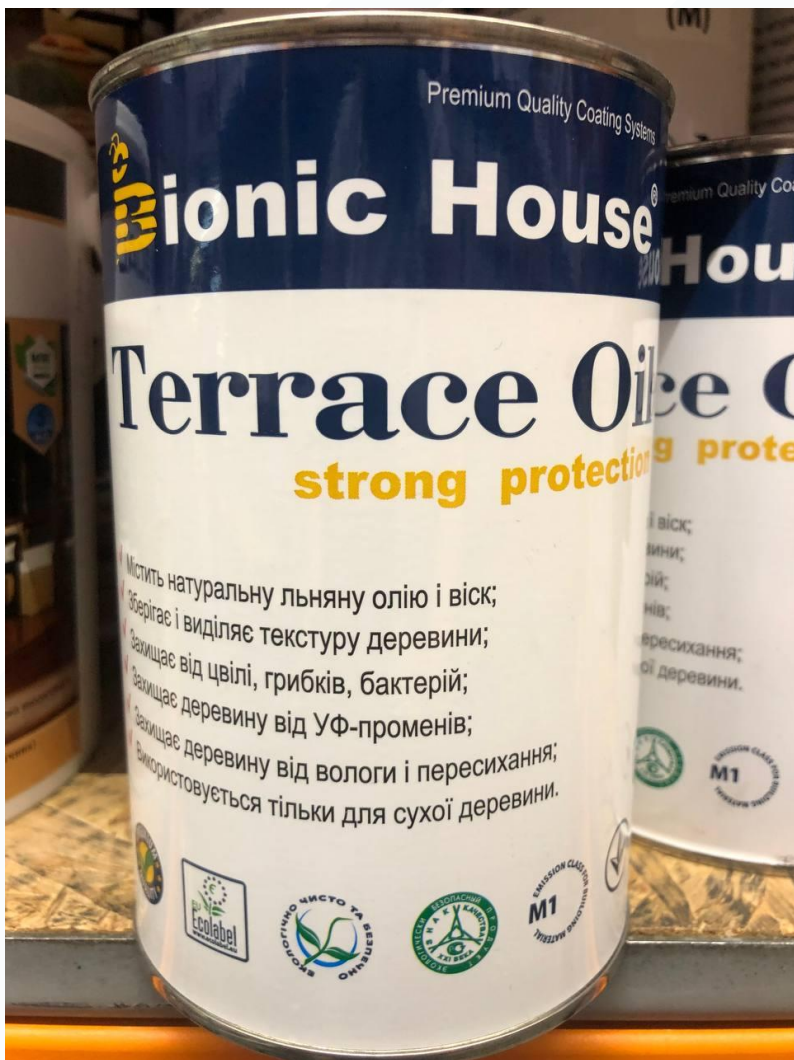
Керівник органу з сертифікації систем менеджменту ДП «Рівнестандартметрологія»
КАМІНСЬКИЙ А.І.

Інформація стосовно чинності та сфери застосування сертифікату на систему менеджменту якості можна отримати в органі з сертифікації систем менеджменту ДП «Рівнестандартметрологія» за адресою: 33002, м. Рівне, вул. Замкова, 31, за телефоном: +38 0362 26-15-70, 26-39-16 або на електронну пошту: info@rsmcert.com.ua

Нові виклики

Безпідставне застосування маркувань, що належить державі та операторам програм екологічного маркування

Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару (ч. 3 ст. 229 Кримінального кодексу України)

карається штрафом від десяти тисяч до п'ятнадцяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

Нові виклики

Безпідставне застосування маркувань, що належить державі та операторам програм екологічного маркування

I. Вдосконалення законодавства

- Чітке визначення понять «екологічне маркування», «екологічні декларації»
- Розмежування органічної та екологічної сертифікації
- Обов'язковість акредитації для органів з оцінки відповідності, що надають сертифікати і право на застосування маркувань які забезпечують ринкову перевагу
- Посилення відповідальності, у тому числі штрафних санкцій, за введення в оману споживача шляхом застосування екологічного маркування

II. Інформаційні кампанії і проекти громадського моніторингу

- Участь держави і бізнесу (рітейл)
- Технічна підтримка реалізації
- Соціальна реклама
- Спільні проекти, між проектна синергія

III. Посилення державного ринкового нагляду

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ

Олег Цільвік

Заступник Голови правління
ГО «Союз споживачів України»

cuukraine@gmail.com
www.consumerunion.org.ua